

3

— **Φ**ίλε μου, είσαι έτοιμος να δώσεις μια σκληρή κι αδυσώπητη μάχη; Κι αν υποθέσουμε ότι τη δίνεις αυτή τη μάχη, εσύ τι θα κερδίσεις;

Ο Γιώργος με κοιτούσε ίσια στα μάτια μ' εκείνο το πανέξυπνο κι ελαφρά ειρωνικό βλέμμα. Ήταν η δεύτερη φορά μέσα σε μια βδομάδα που βρισκόμουνα στο δικηγορικό του γραφείο. Μου είχε ζητήσει λίγο χρόνο για να πάρει τις πληροφορίες του. Τα λόγια του με φούντωσαν.

— Εγώ τι θα κερδίσω; Δυστυχώς αυτή τη φράση την ακούμε όλο και πιο συχνά! Μα μήπως θα πρέπει πάντα να μετράμε το δικό μας, το ατομικό μας κέρδος; Και πού πάει το κέρδος της κοινωνίας, των παιδιών μας και των παιδιών που θα 'ρθουν; Μ' αυτή τη στενόκαρδη νοοτροπία του προσωπικού μας συμφέροντος κατασπαράξαμε και το τελευταίο πράσινο κομμάτι σ' αυτή την πόλη, μετατρέποντάς την σ' ένα σωρό από τσιμέντο πνιγμένο στο καυσαέριο...

Και μήπως είναι μονάχα η πόλη μας; Ολόκληρο το νησί έχει άπληστα φαγωθεί από μερικούς αδίστακτους ανθρώπους... Η θάλασσα, που μας έγλειφε τα πόδια στους περιπάτους μας, τώρα είναι είδος πολυτελείας που την απολαμβάνουν μονάχα οι τουρίστες στα πανάκριβα ξενοδοχεία. Κι αυτοί όμως σιγά σιγά άρχισαν να κουράζονται· αναζητούν τόπους αγνούς, που σέβονται τη φύση. Τι έχω λοιπόν να κερδίσω εγώ προσωπικά; Ίσως πολλούς μελάδες, ίσως όμως τελικά κερδίσουν κάτι και τα παιδιά της πόλης μας. Ένα ωραίο, ασφαλισμένο χώρο για να παίζουν και να διαβάζουν· ένα μέρος όπου θα θυμηθούν ξανά πώς μυρίζει το βρεγμένο χώμα, τι χρώμα έχουν οι πεταλούδες, πώς μεγαλώνει το χόρτο, πώς τραγουδούνε τα πουλιά και τα τζιτζίκια... Όλα αυτά τα απλά, δεδομένα πράγματα, που μαζί τους μεγαλώσαμε εμείς, Γιώργο, μα που τα σημερινά παιδιά των πολυκατοικιών βλέπουν μονάχα στην τηλεόραση...

Το χόρτο, τα πουλιά και τα τζιτζίκια! Έπιασα τον εαυτό μου ν' αποστηθίζει τα λόγια του γερο-Θωμά. Ένωσα λιγάκι αστείος έτσι που κουνούσα με μανία τα χέρια μου.

Ο Γιώργος χειροκρότησε γελώντας.

— Μπράβο, ο σύγχρονος Ρομπέν των Δασών! Δε μου λες, παλικάρι μου, σκέφτηκες τις συνέπειες να τα βάλεις με όλα αυτά τα αιμοβόρα θηρία που διεκδικούν την περιουσία του γερο-Θωμά;

Καθώς έσκυβε για να βγάλει απ' το συρτάρι του ένα φάκελο, δεν μπόρεσα να μη θυμηθώ και πάλι την ομοιότητά του με το Ρόμπερτ Κέννεντυ. Τότε που είχα πληροφορηθεί τη δολοφονία του Ρόμπερτ είχα παγώσει, λες και τον ήξερα προσωπικά. Τόσο τον είχα ταυτίσει με το φίλο μου. Το ίδιο τσουλούφι στο μέτωπο, η ίδια παιδικότητα

στο βλέμμα. Ο γυμνασιάρχης του 'λεγε να το κουρέψει, αλλά ο Γιώργος έβρισκε διάφορες προφάσεις να κερδίσει χρόνο μέχρι την αποφοίτηση. «Η δύναμή μου είναι στη χαίτη μου, σαν το Σαμψών, μας έλεγε γελώντας. Κι η γοητεία μου βέβαια!». Ως τώρα ακόμη διατηρεί και το τσουλούφι και τη γοητεία του, ενώ οι πιο πολλοί από μας έχουμε κιάλας τη φαλακρίτσα της ωριμότητας.

Ο Γιώργος άνοιξε το χοντρό φάκελο.

— Φαίνεται πως οι συγγενείς του γερο-Θωμά δεν τα κατάφεραν κι άσχημα. Μιλάμε για τα παιδιά του ξαδέλφου του του Αριστεΐδη, τον υπουργό Κ., και το βιομήχανο Γ. και την κόρη της ξαδέλφης του της Ελπινίκης, την Ασπασία, που έχει άντρα το γνωστό Σ., ιδιοκτήτη ξενοδοχείων. Αδέρφια ο γέρος δεν είχε, έτσι, πρώτου βαθμού συγγένεια δεν υπάρχει. Αυτοί είναι οι κληρονόμοι του, εκτός αν υπάρχει διαθήκη που να λέει κάτι άλλο.

— Υπάρχει αυτό εδώ, το γαλάζιο τετράδιο του Στάθη που σου 'λεγα.

Ο Γιώργος το πήρε κι άρχισε να το φυλλομετράει.

— Θα 'χεις να παλαίψεις μ' όλους αυτούς τους μεγαλοκαρχαρίες, φιλαράκο, μουρμούρισε.

— Γιώργο, μαζί θα παλαίψουμε! Χωρίς τη δική σου βοήθεια, τίποτα δεν μπορώ να κάνω.

Ο Γιώργος κούνησε το κεφάλι του. Έτσι ήταν πάντα. Ο «σοφός», ο «λογικός» της τάξης. Αντιδρούσε στις τρέλες μας, ιδιαίτερα όταν πειράζαμε τη φουκαριάρα την καθηγήτρια των γαλλικών, τη Χιονίδου. Και τι δεν της κάναμε! Πότε απλώναμε φρέσκια μπογιά στην καρέκλα της, πότε της καρφισώναμε χαρτιά στην πλάτη με δηλώσεις όπως «είμαι έτοιμη για όλα». Ντροπαλή γεροντοκόρη εκείνη,

μόλις το 'παιρνε είδηση, γινότανε κατακόκκινη κι έβγαινε από την τάξη με μικρά πηδηχτά βηματάκια. Ξαναγύριζε σε λίγο, χωρίς όμως ποτέ να φέρει μαζί της το γυμνασιάρχη όπως έκαναν άλλοι καθηγητές. Αδίσταχτοι εμείς, σκασίλα μας για το θύμα, φτάνει να 'πεφτε γέλιο! Ο Γιώργος γινόταν θηρίο. Μας αποκαλούσε άνανδρους, που τα βάζαμε με μια αδύνατη γυναίκα. Ενώ όμως διαφωνούσε, ποτέ του δεν πρόδωσε κανέναν. Δε θα ξεχάσω εκείνη τη φορά που ο Πέτρος, το πειραχτήρι της τάξης, της είχε βάλει σπασμένη καρέκλα της κακομοίρας. Πάει εκείνη να καθίσει και πάρ' την κάτω φαρδιά πλατιά. Η τάξη πέθανε στα γέλια. Άκουσε το θόρυβο ο γυμνασιάρχης κι ήρθε την ώρα που η καημένη η Χιονίδου σηκωνόταν με κόπο. Είχε χάσει τα γυαλιά της, τα μαλλιά της ήταν ανάστατα – μια κατάσταση κωμικοτραγική. Ο γυμνασιάρχης έξαλλος φώναξε το Γιώργο, που ήταν ο πρόεδρος της τάξης: «Μυτηλινιέ, ποιος το 'κανε;». Ο Γιώργος σώπαινε, όλοι σωπαίναμε. Περιμέναμε πως ο Πέτρος τελικά θα ομολογούσε. Και θα 'ταν πραγματικά απλό: ένα συγγνώμην, κι η Χιονίδου με την καλοσύνη της θα τον συγχωρούσε. Ο Πέτρος όμως δε μίλησε. Εκείνη τη μέρα φάνηκε ο πραγματικός του χαρακτήρας. Κυνικός, εγωιστής, αδίσταχτος. Τέτοιος παρέμεινε μέχρι σήμερα. Οι κακές γλώσσες λένε πως ασχολείται με όλων των ειδών τα εμπόρια, ακόμη και παράνομα, κερδίζοντας αμύθητα ποσά. Ωστόσο εκείνη τη μέρα με τη Χιονίδου ξεχώρισε κι ο χαρακτήρας του Γιώργου. Αμίλητος δέχτηκε τη βαριά τιμωρία του γυμνασιάρχη. Μιας βδομάδας αποβολή και μειωμένη διαγωγή. Αυτή η μειωμένη διαγωγή παρά λίγο να του στοιχίσει τις σπουδές του, γιατί ήμασταν στην τελευταία τάξη του σχο-

λείου και είχε μεγάλη σημασία. Τι δεν του 'χαμε κάνει τότε να πάει στο γυμνασιάρχη. Ας μην αποκάλυπτε τον ένοχο, έστω όμως να ζητούσε συγγνώμη. Εκείνος ανένδοτος. «Είμαι ο πρόεδρος της τάξης, είπε, είμαι υπεύθυνος. Θα 'πρεπε να σταματήσω το κακό προτού γίνει. Δεν το 'κανα, πρέπει να πληρώσω». Στο τέλος η τάξη έστειλε μια αντιπροσωπεία να εξηγήσει στο γυμνασιάρχη ότι ο Γιώργος δεν ευθύνεται και ν' απολογηθεί στην καθηγήτρια των γαλλικών. Είχαν περάσει και μέρες, ο θυμός είχε καταλαγιάσει, ο γυμνασιάρχης εκτιμούσε το Γιώργο — και ποιος δεν τον εκτιμούσε άλλωστε· ήταν το καμάρι του σχολείου, σημαιοφόρος, αθλητής· άριστος στα μαθήματα· ήταν κρίμα να μείνει με μειωμένη διαγωγή— έτσι, το θέμα τακτοποιήθηκε. Επικεφαλής εκείνης της αντιπροσωπείας των συμμαθητών του ήμουν εγώ. Ο Γιώργος το 'μαθε κι ήρθε την άλλη μέρα σπίτι μου. «Αυτό που έκανες δε θα το ξεχάσω» είπε απλά.

Ποτέ δεν ξανααναφέραμε εκείνη την ιστορία. Πώς τη θυμήθηκα τώρα; Σαν από μυστική συνεννόηση ο Γιώργος είπτε:

—Μαζί θα παλαίψουμε, Ανδρέα. Σ' το χρωστάω, άλλωστε. Και, για να μη δώσει μελοδραματικό τόνο στην κουβέντα μας, πρόσθεσε με το χαρακτηριστικό του χιούμορ: Ξέρεις, τα μακροχρόνια χρέη πληρώνονται ακριβά. Με τους τόκους! Μη γίνουμε και σαν την Αργεντινή, που την πλάκωσαν τα χρέη και δεν μπορεί ν' αναπνεύσει η δόλια... Έλα όμως, ας δουλέψουμε σοβαρά. Άννα, δεν είμαι μέσα για κανέναν, είπε στη γραμματέα του. Και τώρα, κύριε Θαλασσινέ, ας δούμε τι λέει αυτή η... γαλάζια βίβλος...

Ήμουν προετοιμασμένος για την ειρωνεία του. Πάντα

γελούσε με την αφέλεια και το ρομαντισμό μου. Εκείνος δουλεύει μεθοδικά, πατώντας γερά στη γη.

Έριξε μια γρήγορη ματιά στο τετράδιο και στάθηκε στο σημείο της λεγόμενης διαθήκης του γερο-Θωμά.

— Αυτή η Μόνικα Ολιβιέ τι του είναι του γέρου;

— Ξέρω κι εγώ; Πάντως, όχι συγγενής.

— Είμαστε σίγουροι πως θα εκτελέσει την επιθυμία του; Εδώ το αφήνει στη διάθεσή της. Θέλω να πω... Θα κάνεις εσύ τόσο κόπο, ελπίζω να μην είναι για να ωφεληθεί κάποια άγνωστη Γαλλίδα...

— Αυτό θα το ξεκαθαρίσουμε σύντομα, έκανα. Την έχω ήδη πάρει τηλέφωνο και της έγραψα και γράμμα. Απ' την απάντησή της φαίνεται πως είν' εντάξει. Να εδώ σ' το έχω και το γράμμα της. Σύντομα όμως θα ξέρουμε κι από πρώτο χέρι. Θα 'ρθει τα Χριστούγεννα!

— Μάλιστα. Αυτό πάει. Ποιος είναι αυτός ο Γιάννης Κοντογιάννης κι αυτή η Ελένη Μαστραντώνη;

— Ο κηπουρός κι η καθαρίστρια.

— Απ' ό,τι βλέπω, ο φίλος σου ο γέρος δεν είναι και τόσο άσχετος. Ήξερε πως, για να 'χει ισχύ μια διαθήκη, χρειάζονται μάρτυρες. Ανδρέα, μπορείς να βρεις αυτά τα δυο πρόσωπα; Μμμμ, εδώ μιλάει για μια άλλη διαθήκη που είχε γίνει προηγουμένως. Μήπως ξέρετε τίποτα γι' αυτήν;

— Ιδέα δεν έχω.

— Είναι καλά να βρεθεί! Αν προσπαθήσουν να βγάλουν άκυρο το παιδικό τετράδιο, θα μας βοηθήσει. Στο μεταξύ, αυτό το πολύτιμο τεκμήριο θα μου το αφήσεις εδώ. Δε θα το κρατάς και θα κυκλοφορείς στους δρόμους. Πρώτη μας δουλειά να καταθέσουμε αυτή τη διαθήκη στο δικαστήριο για επικύρωση. Φυσικά, θα δοθεί σχετική ειδοποίηση σ'

όλους τους ενδιαφερόμενους και βέβαια και στους συγγενείς. Έρε, τι έχει να γίνει... Έχεις δει ποτέ σου λυσσασμένο αγριόσκυλο να του παίρνουν από μπροστά του το κόκαλο; Έτσι περίπου θα γίνει με τους συγγενείς του γερο-Θωμά... Θα σπάσουμε πλάκα, φίλε μου! Άννα, έρχεσαι μισό λεπτό, σε παρακαλώ;

Μπήκε η γραμματέας του.

— Σε παρακαλώ, κάνε μου δυο φωτοτυπίες από αυτό το τετράδιο κι αυτή την επιστολή. Ο φίλος μου ο Ανδρέας, ως αθεράπευτος ρομαντικός που είναι, θέλει να εκδόσει το παιδικό του ημερολόγιο. Εκεί που φτάσαμε σήμερα, βλέπεις, όλοι κατάντησαν συγγραφείς. Είσαι ό,τι δηλώσεις, όπως είπε κι ο μεγάλος ζωγράφος Γιάννης Τσαρούχης. Αυτά που είπαμε, φίλε μου, μου είπε συνοδεύοντάς με στην έξοδο. Και, προπαντός, μην ξεχνάς τη δεσποινίδα Ολιβιέ... Είμαι περίεργος να δω αν υπάρχουν ακόμη άνθρωποι που είναι διατεθειμένοι να χαρίσουν μια τέτοια περιουσία...